

UPPDATERAD: 2022-04

VA-plan 2018

VA-utbyggnadsplan för Region Gotland

Plan för en hållbar utbyggnad av VA-försörjningen

Möjligheten att försörja nuvarande och tillkommande invånare och besökare med vatten har under de senaste åren varit en begränsande faktor för exploatering och utveckling av bebyggda områden på flera platser på Gotland. Vision och strategi för Gotlands VA-försörjning 2030 som antogs av Regionfullmäktige den 18 december 2017 är tydlig. Regionens arbete med VA-försörjning behöver ske med utgångspunkt i tillgången till tjänligt dricksvatten och möjligheten att ordna en godkänd avloppsanläggning – på hela ön.

Region Gotland tar ett helhetsgrepp kring långsiktigt hållbar planering av dricksvatten, spillvatten och dagvatten. Arbetet sker stegvis. Detta dokument är en VA-utbyggnadsplan för Region Gotland som tillsammans med andra delplaner skapar en samlad VA-plan. Ansvaret för VA-utbyggnadsplanen ligger hos Tekniska förvaltningen, därtill berörs flera andra förvaltningar av planen.

VA-planeringens olika dokument behöver hållas aktuella för att de ska vara ett användbart underlag i regionens arbete med VA-frågor och översiktliga planering. Allt eftersom VA-utbyggnadsplanens åtgärder genomförs skapas ett nytt nuläge som blir utgångspunkt för översyn av VA-strategin. En avstämning av VA-utbyggnadsplanens åtgärder och införlivning av åtgärderna i verksamhetens budgetplanering sker årligen.

Innehållsförteckning

1	VA-utbyggnadsplan – en del i Gotlands strategiska VA-planering	4
2	Betydelsen av ”§6- områden”	4
3	Identifiering av VA-planområden	5
4	Klassning av befintlig bebyggelse	8
4.1	Områden som ligger inom verksamhetsområde för allmänna vattentjänster	8
4.2	Områden med avtalsanslutning till den allmänna VA-anläggningen	8
4.3	Fyra olika planområden	8
4.4	Glesbebyggelse med enskild VA-försörjning	9
4.5	Metod för klassning av VA-planområden	10
4.5.1	Bedömning av behov	11
4.5.2	Bedömning av möjlighet	11
4.5.3	Påverkansfaktorer.....	12
4.6	Resultat av klassning av VA-planområden	12
5	Bedömning av VA-utbyggnad till exploateringsområden med planerad bebyggelse	15
5.1	Identifiering av exploateringsområden med planerad bebyggelse	15
5.2	Metod för bedömning av exploateringsområden med planerad bebyggelse	15
5.3	Resultat av bedömning av exploateringsområden med planerad bebyggelse	15
6	Åtgärder för VA- utbyggnad i linje med strategierna	19
6.1	Uppskattad kostnad och resursbehov	22

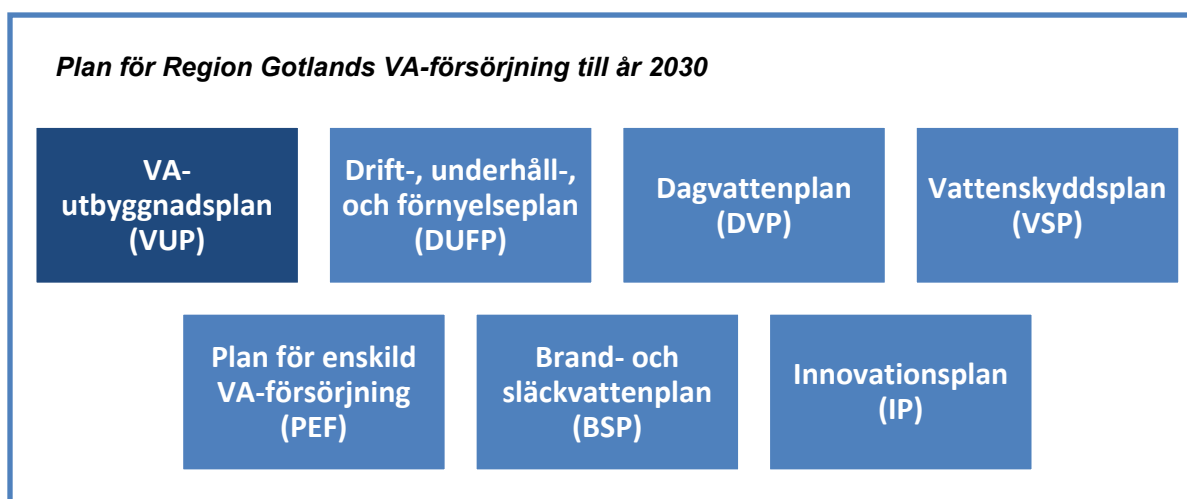
Bilaga 1 – VA utbyggnadsområden från VA-plan 2014

1 VA-utbyggnadsplan – en del i Gotlands strategiska VA-planering

I VA-utbyggnadsplanen presenteras en bedömning av områden som idag inte ingår i verksamhetsområdet för allmän VA-försörjning och som har eller kan komma att få ett behov av att lösa försörjningen av dricksvatten eller omhändertagande av spillvatten i ett större sammanhang. I enlighet med Vision och strategi för Gotlands VA-försörjning 2030 har dessa områden klassats utifrån tillgång till tjänligt dricksvatten i tillräcklig mängd och möjlighet att ordna en godkänd avloppsanläggning. Klassningen beaktar också samhällets utveckling och möjligheten att införliva området i verksamhetsområde för allmän VA-försörjning.

Inledningsvis beskrivs förutsättningar från nationell lagstiftning som beaktas i VA-utbyggnadsplanen samt hur arbetet med klassningen av områden genomförts. VA-utbyggnadsplanen innehåller åtgärder för befintlig och planerad bebyggelse, beroende på hur områdena har klassats. Kopplingen mellan de åtgärder som föreslås och beslutade strategier i Vision och strategi för Gotlands VA-försörjning 2030 redovisas sist varje delplan.

VA-utbyggnadsplanen utgör en av sammanlagt sju delplaner som arbetas fram i Region Gotlands strategiska VA-planering. Vilka andra delplaner som ingår i arbetet visas i Figur 1 nedan.

Figur 1: VA-utbyggnadsplanen är en av sammanlagt sju delplaner som tillsammans skapar Plan för Region Gotlands VA-försörjning till år 2030

2 Betydelsen av ”§6- områden”

VA-utbyggnadsplan för Region Gotland hanterar områden som idag ligger utanför verksamhetsområdet för allmän VA-försörjning och där det kan finnas behov av att allmänna vattentjänster (dricksvattenförsörjning, omhändertagande av spillvatten eller dagvatten) byggs ut och att området blir en del av verksamhetsområdet. Två olika typer av områden har identifierats:

1. områden med befintlig bebyggelse som bedöms kunna omfattas av § 6 i Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster och;
2. aktuella detaljplaner för utbyggnad

Enligt § 6, Lagen om allmänna vattentjänster (LAV), har kommunen ett ansvar att ordna vattentjänster (dricks- och avloppsvatten) för fastigheter i ett större sammanhang, om risk för människors hälsa eller miljön föreligger:

LAV § 6:

Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, skall kommunen

1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och

2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän VA-anläggning

3 Identifiering av VA-planområden

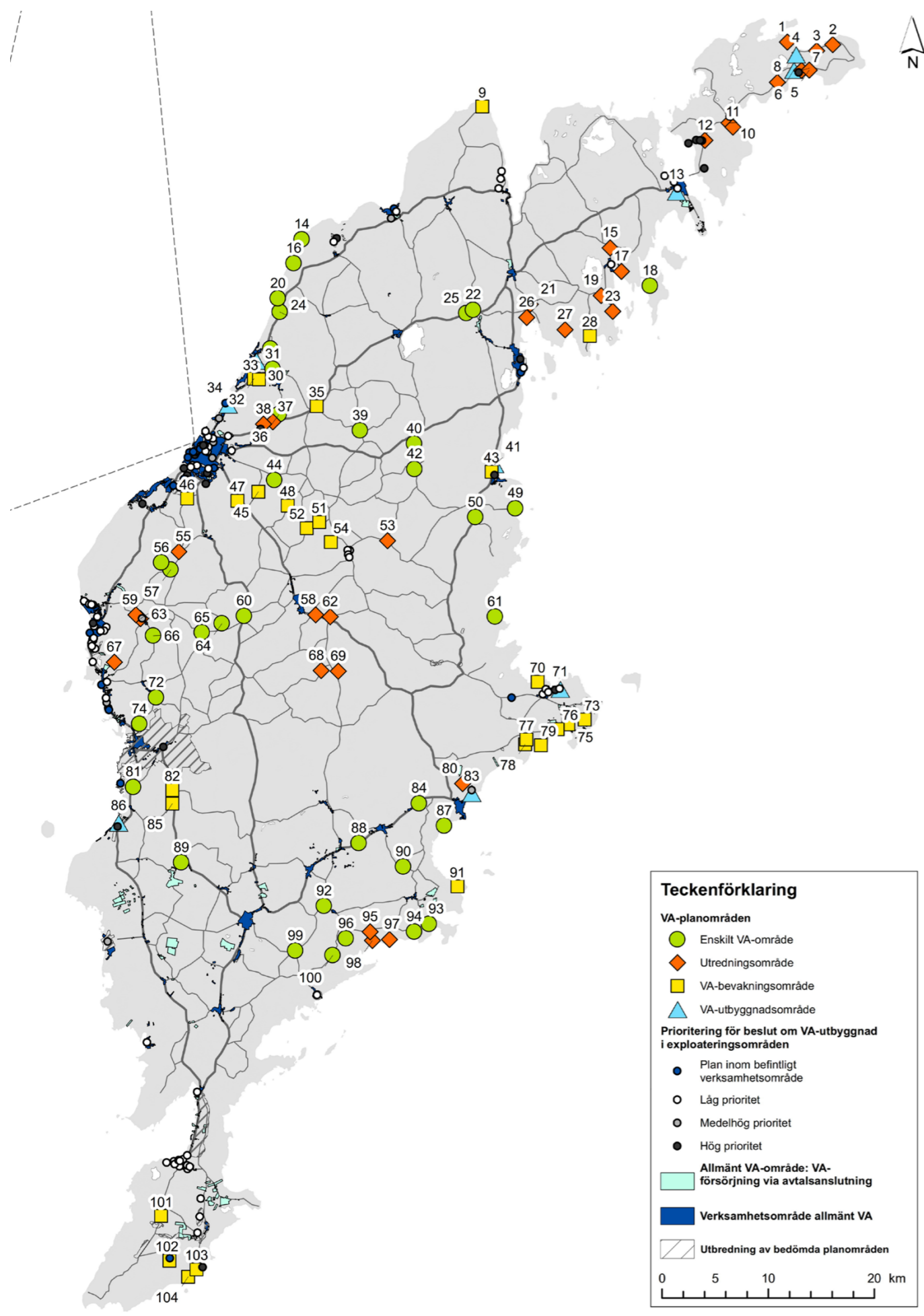
VA-planområden på Gotland har identifierats genom en GIS-analys och benämns VA-planområden. Här kan det finnas grund för att tillämpa LAV § 6. VA-planområden utgörs av bebyggelsegrupper som uppfyller följande kriterier;

- *10 hus eller fler*
- *Avståndet mellan husen är 70 m eller mindre*
- *Försörjningen av dricksvatten och omhändertagandet av spillvatten sker med enskilda anläggningar. De enskilda anläggningarna kan vara brunnar och avloppsanläggningar för enstaka hushåll eller grupper av hushåll.*
- *Husen är inte anslutna till den allmänna VA-anläggningen via avtal.*

Sammanlagt identifieras 104 VA-planområden på Gotland. Dessa redovisas i kartan och en sammanfattande tabell, figur 2 och tabell 1, tillsammans med den klassning av VA-planområden som beskrivs i kapitel 4.

Den VA-utbyggnadsplan som togs fram tidigare och som reviderades senast 2014 anger områden som inte är avgränsade till bebyggelsegrupper och omfattar vissa glest bebyggda områden utanför grupper med tätare bebyggelse. De VA-planområden som identifierats i arbete med VA-utbyggnadsplan för Region Gotland 2018 har jämförts med de områden som identifierats i den tidigare planen. En beskrivning av hur samtliga områden från den äldre VA-utbyggnadsplanen kommer att hanteras presenteras i bilaga 1.

24 områden som identifierats i den tidigare VA-utbyggnadsplanen faller utanför kriterierna för ett VA-planområde i den nya VA-utbyggnadsplanen och omfattas inte heller idag av verksamhetsområde för allmänna vattentjänster. Dessa områden hanteras tillsammans med övrig gles bebyggelse med enskild VA-försörjning i Plan för enskild VA-försörjning för Region Gotland 2018.

Figur 2: Karta med Gotlands VA-planområden.

Tabell 1: Gotlands VA-planområden

Nr.	Namn	Angelägenhet	Kommentar
84	Alskog	Enskilt VA-område	Lågt behov. Avskild lokalisering, bedöms kunna lösas enskilt.
87	Alskog Ollajvs	Enskilt VA-område	Högt behov. Avskild lokalisering.
83	Andre Vitvär	VA-utbyggnadsområde	Högt bebyggelsetryck, tät bebyggelsestruktur. I anslutning till verksamhetsområde.
61	Anga Baju	Enskilt VA-område	Avskild lokalisering, bedöms kunna lösas enskilt.
80	Ardre Kaupungs	VA-utredningsområde	Problem med enskilda avlopp, högt bebyggelsetryck.
51	Barlingbo Digeråkre	VA-bevakningsområde	Avskilt läge.
52	Barlingbo Lillåkre	VA-bevakningsområde	Avskilt läge men högt behov.
60	Björke Tynne	Enskilt VA-område	Lågt behov. Avskild lokalisering, bedöms kunna lösas enskilt.
41	Boge Tjälder	VA-utbyggnadsområde	Känslig recipient, högt bebyggelsetryck.
35	Bro Annex	VA-bevakningsområde	Bevakning pga. tät bebyggelsestruktur.
37	Bro Tors	VA-utredningsområde	Känslig recipient. Inom Visbys vattenskyddsområde. Nära område 38.
13	Bunge Stucks	VA-utbyggnadsområde	Problem med enskilda avlopp, högt bebyggelsetryck. I anslutning till verksamhetsområde.
92	Burs	Enskilt VA-område	Lågt behov. Avskild lokalisering, bedöms kunna lösas enskilt.
95	Burs Bondarve	VA-utredningsområde	Problem med enskilda avlopp, högt bebyggelsetryck.
96	Burs Kärne	Enskilt VA-område	Lågt behov. Avskild lokalisering, bedöms kunna lösas enskilt.
100	Burs Lukse	Enskilt VA-område	Lågt behov. Avskild lokalisering, bedöms kunna lösas enskilt.
40	Bäl Sudergårde	Enskilt VA-område	Avskild lokalisering, bedöms kunna lösas enskilt.
54	Dalhem Björkhage	VA-bevakningsområde	Tät bebyggelsestruktur.
44	Endre	Enskilt VA-område	Lågt behov. Avskild lokalisering, bedöms kunna lösas enskilt.
59	Eskelhem Bringsarve	VA-utredningsområde	Problem med enskilda avlopp. Många fastigheter i sammanhang med område 63.
63	Eskelhem Prästgården	VA-utredningsområde	Problem med enskilda avlopp. Många fastigheter i sammanhang med område 59.
66	Eskelhem Sigvards	Enskilt VA-område	Lågt behov. Avskild lokalisering, bedöms kunna lösas enskilt.
39	Fole Lilla Ryftes	Enskilt VA-område	Avskild lokalisering, bedöms kunna lösas enskilt.
47	Follingbo Klinte	VA-bevakningsområde	Inom vattenskyddsområde men inget direkt behov.
45	Follingby Norrbys	VA-bevakningsområde	Inom vattenskyddsområde men inget direkt behov.
48	Follingby Tingstomt	VA-bevakningsområde	Inom vattenskyddsområde men inget direkt behov.
82	Fröjel Ansarve	VA-bevakningsområde	Bevakning pga. dricksvattenkvantitet och närhet till område 85.
85	Fröjel Bofride	VA-bevakningsområde	Bevakning pga. bebyggelsetryck och dricksvattenkvantitet.
86	Fröjel Hallgårds	VA-utbyggnadsområde	Högt bebyggelsetryck. I anslutning till verksamhetsområde.
81	Fröjel Mulde	Enskilt VA-område	Ligger avskilt. Relativt lågt behov.
1	Fårö - Bohakasandet	VA-utredningsområde	Allvarliga problem med dricksvattenkvalitet, högt bebyggelsetryck. Flera områden i närheten, utreds gemensamt för Fårö.
3	Fårö - Fifang	VA-utredningsområde	Allvarliga problem med dricksvattenkvalitet, högt bebyggelsetryck. Flera områden i närheten, utreds gemensamt för Fårö.
10	Fårö - Mölnor	VA-utredningsområde	Problem med enskilda avlopp, högt bebyggelsetryck. Flera områden i närheten, utreds gemensamt för Fårö.
2	Fårö - Skär	VA-utredningsområde	Allvarliga problem med dricksvattenkvalitet, högt bebyggelsetryck. Flera områden i närheten, utreds gemensamt för Fårö.
8	Fårö - Stora Gasmora	VA-utredningsområde	Problem med enskilda avlopp. Flera områden i närheten, utreds gemensamt för Fårö.
4	Fårö - Suderhagen/Ekeviken	VA-utbyggnadsområde	Allvarliga problem med dricksvattenkvalitet, känslig recipient, högt bebyggelsetryck. Många hus med tät bebyggelsestruktur.
5	Fårö - Sudersand 1	VA-utredningsområde	Högt bebyggelsetryck. Flera områden i närheten, utreds gemensamt för Fårö.
6	Fårö - Sudersand 2	VA-utbyggnadsområde	Problem med enskilda avlopp, allvarliga problem med dricksvattenkvalitet, högt bebyggelsetryck. Många hus med tät bebyggelsestruktur.
11	Fårö - Verkegardars	VA-utredningsområde	Problem med enskilda avlopp. Flera områden i närheten, utreds gemensamt för Fårö.
7	Fårö - Vinor	VA-utredningsområde	Högt bebyggelsetryck. Flera områden i närheten, utreds gemensamt för Fårö.
12	Fårö - Ödehoburga	VA-utredningsområde	Problem med enskilda avlopp. Flera områden i närheten, utreds gemensamt för Fårö.

Nr	Namn	Angelägenhet	Kommentar
79	Gammelgarn Gryngudd	VA-bevakningsområde	I anslutning till VA-förening, behov finns delvis.
77	Gammelgarn Skogby norra	VA-bevakningsområde	I anslutning till VA-förening, behov finns delvis.
78	Gammelgarn Skogby södra	VA-bevakningsområde	I anslutning till VA-förening, behov finns delvis.
76	Gammelgran Davide	VA-bevakningsområde	I anslutning till VA-förening, behov finns delvis.
50	Gothem Kyrkebjärs	Enskilt VA-område	Avskild lokalisering, bedöms kunna lösas enskilt.
43	Gothem Magnuse	VA-bevakningsområde	Bevakning då problem finns men en samfäll lösning är på gång.
49	Gothem Tummungs	Enskilt VA-område	Avskild lokalisering, bedöms kunna lösas enskilt.
58	Halla Broe	VA-utredningsområde	Känslig recipient. VA-utredning pga. närhet till verksamhetsområde och område 62 (annars bevakningsområde pga. obebyggda tomter)
62	Halla Hallegårde	VA-utredningsområde	Problem med enskilda avlopp. VA-utredning pga. närhet till område 58.
9	Halls fiskeläge	VA-bevakningsområde	Avskilt ensamt läge. Behovet begränsat till sommarmånaderna.
103	Hamra Suders	VA-bevakningsområde	Planer på gång, invänta IVL:s studie
19	Hellvi Malms	VA-utredningsområde	Problem med enskilda avlopp, allvarliga problem med dricksvattenkvalitet. Utredds gemensamt för området.
28	Hellvi Nystugu	VA-bevakningsområde	Bevakning pga. bebyggelsetryck, närhet till omkringliggande områden.
27	Hellvi Stengrinde	VA-utredningsområde	Problem med enskilda avlopp, känslig recipient, allvarliga problem med dricksvattenkvalitet, högt bebyggelsetryck. Ligger hos Länsstyrelsen för bedömning. Utredds gemensamt för området.
23	Hellvi Vivlings	VA-utredningsområde	Problem med enskilda avlopp, känslig recipient, allvarliga problem med dricksvattenkvalitet. Utredds gemensamt för området.
64	Hogrän Gervalds	Enskilt VA-område	Lågt behov. Avskild lokalisering, bedöms kunna lösas enskilt.
53	Hörsne	VA-utredningsområde	Allvarliga problem med dricksvattenkvalitet.
70	Katthammarsvik västra	VA-bevakningsområde	Relativt avskilt. Bevakning pga. tät bebyggelsestruktur.
71	Katthammarsvik östra	VA-utbyggnadsområde	Högt bebyggelsetryck. VA-utbyggnad när detaljplan görs.
74	Klintehamn norr	Enskilt VA-område	Lågt behov. Avskild lokalisering, bedöms kunna lösas enskilt.
98	Krakstädar	VA-utredningsområde	Problem med enskilda avlopp.
90	Lau	Enskilt VA-område	Lågt behov. Avskild lokalisering, bedöms kunna lösas enskilt.
89	Levide	Enskilt VA-område	Lågt behov. Avskild lokalisering, bedöms kunna lösas enskilt.
38	Lokrume Stora Hammars	VA-utredningsområde	Problem med enskilda avlopp, känslig recipient. Inom Visbys vattenskyddsområde. Nära område 37.
16	Lummelunda Burge	Enskilt VA-område	Avskild lokalisering, bedöms kunna lösas enskilt.
20	Lummelunda Nyhamn	Enskilt VA-område	Högt behov men avskild lokalisering. Bedöms kunna lösas enskilt.
24	Lummelunda Tjauls	Enskilt VA-område	Avskild lokalisering, bedöms kunna lösas enskilt.
88	Lye Smiss	Enskilt VA-område	Lågt behov. Avskild lokalisering, bedöms kunna lösas enskilt.
26	Lärbro Skärsudden	VA-utredningsområde	Problem med enskilda avlopp, allvarliga problem med dricksvattenkvalitet, högt bebyggelsetryck. Utredds gemensamt för området.
21	Lärbro Stora Vägume	VA-utredningsområde	VA-utredning pga. närhet till område 26.
65	Mästerby Hage	Enskilt VA-område	Lågt behov. Avskild lokalisering, bedöms kunna lösas enskilt.
91	När Hallbjänne	VA-bevakningsområde	Högt behov på utsläpp.
93	När Hamngården	Enskilt VA-område	Lågt behov. Avskild lokalisering, bedöms kunna lösas enskilt.
97	När Hemmor	VA-utredningsområde	Känslig recipient, högt bebyggelsetryck.
94	När Pilgårds	Enskilt VA-område	Lågt behov. Avskild lokalisering, bedöms kunna lösas enskilt.
25	Othem Busarve	Enskilt VA-område	Avskild lokalisering, bedöms kunna lösas enskilt.
22	Othem Stenstugu	Enskilt VA-område	Avskild lokalisering, bedöms kunna lösas enskilt.
99	Rone	Enskilt VA-område	Lågt behov. Avskild lokalisering, bedöms kunna lösas enskilt.
17	Rute Alvans	VA-utredningsområde	Problem med enskilda avlopp, allvarliga problem med dricksvattenkvalitet. Behöver utredas gemensamt för Valleviken.
18	Rute Furliden	Enskilt VA-område	Avskild lokalisering, bedöms kunna lösas enskilt.
15	Rute Risungs	VA-utredningsområde	Problem med enskilda avlopp, högt bebyggelsetryck. Behöver utredas gemensamt för Valleviken.
72	Sanda Stenhuse	Enskilt VA-område	Lågt behov. Avskild lokalisering, bedöms kunna lösas enskilt

Nr	Namn	Angelägenhet	Kommentar
104	Skvalpvik	VA-bevakningsområde	Planer på gång, invänta IVL:s studie
55	Stenkumla Bertels	VA-utredningsområde	Problem med enskilda avlopp, känslig recipient.
56	Stenkumla Frändarve	Enskilt VA-område	Lågt behov. Avskild lokalisering, bedöms kunna lösas enskilt.
57	Stenkumla Gardrungs	Enskilt VA-område	Lågt behov. Avskild lokalisering, bedöms kunna lösas enskilt.
14	Stenkyrkehuk	Enskilt VA-område	Avskild lokalisering, bedöms kunna lösas enskilt.
42	Vallstena Allkvie	Enskilt VA-område	Avskild lokalisering, bedöms kunna lösas enskilt.
102	Vamlingbo Austre	VA-bevakningsområde	Planer på gång, invänta IVL:s studie
101	Vamlingbo Sigfride	VA-bevakningsområde	Planer på gång, invänta IVL:s studie
34	Visby Snäckgårdet	VA-utbyggnadsområde	Utbyggnadsområde - vatten pga. PFAS. Avlopp frivilligt? Göra VO?
69	Vänge Hägvalds	VA-utredningsområde	Problem med enskilda avlopp. VA-utredning tillsammans med område 68 (tät bebyggelse, många fastigheter)
68	Vänge Nickarve	VA-utredningsområde	VA-utredning pga. närhet till område 69 (tät bebyggelse, många fastigheter)
30	Väskinde Butter	VA-utbyggnadsområde	Problem med enskilda avlopp. I anslutning till verksamhetsområde.
36	Väskinde Gällungs	Enskilt VA-område	Lågt behov. Bedöms kunna lösas enskilt.
29	Väskinde Lilla	Enskilt VA-område	Lågt behov. Avskild lokalisering, bedöms kunna lösas enskilt.
31	Väskinde Roklunds	Enskilt VA-område	Lågt behov. Avskild lokalisering, bedöms kunna lösas enskilt.
32	Väskinde Väskinds 1	VA-bevakningsområde	I närheten av verksamhetsområde, inget direkt behov idag.
33	Väskinde Väskinds 2	VA-bevakningsområde	I närheten av verksamhetsområde, inget direkt behov idag.
67	Västergarn L Mafrids	VA-utredningsområde	Allvarliga problem med dricksvattenkvalitet.
46	Västerhejde Gåshagen	VA-bevakningsområde	Inom vattenskyddsområde men inget direkt behov.
75	Östergarn Falhammars	VA-bevakningsområde	I anslutning till VA-förening, behov finns delvis.
73	Östergarn Rodarve	VA-bevakningsområde	I anslutning till VA-förening, behov finns delvis.

4 Klassning av befintlig bebyggelse

4.1 Områden som ligger inom verksamhetsområde för allmänna vattentjänster

Verksamhetsområde för allmänna vattentjänster

Utvecklingen av VA-försörjningen i den bebyggelse som ligger inom verksamhetsområde för allmänna vattentjänster hanteras i övriga delar av VA-plan för Region Gotland 2018, främst i Vattenskyddsplan och DUF-plan. Region Gotland har ansvaret för att det inom dessa områden finns tillgång till tjänligt dricksvatten i tillräcklig mängd och en godkänd hantering av spillvatten samt i vissa fall även dagvatten.

4.2 Områden med avtalsanslutning till den allmänna VA-anläggningen

Allmänt VA-område

I allmänt VA-område klassas bebyggelsegrupper som har en avtalsanslutning med tillgång till vatten från den allmänna VA-anläggningen och vars spillvatten tas omhand i den allmänna VA-anläggningen. Dessa områden ligger inte inom verksamhetsområde för allmänna vattentjänster och vid anslutningspunkten till den allmänna VA-anläggningen övergår ansvaret för VA-försörjningen från regionen till den enskilde samfälligheten, föreningen eller fastighetsägaren. Hantering av VA-försörjningen i dessa områden hanteras i huvuddokumentet för VA-plan för Region Gotland 2018.

4.3 Fyra olika planområden

För att möjliggöra tydlig kommunikation till Gotlands invånare om hur VA-försörjningen ska utvecklas har Gotlands bebyggelse klassats som något av fyra VA-planområden. Klassningen har betydelse för hur regionens olika enheter ska jobba med VA-frågan i olika geografiska områden. En schematisk skiss av VA-planområden visas i Figur 3.

VA-utbyggnadsområde

VA-utbyggnadsområden har idag enskild VA-försörjning men planeras att införlivas i verksamhetsområde för allmänna vattentjänster. Prioriteringsordningen för VA-utbyggnaden anges i VA-utbyggnadsplanen.

VA-utredningsområde

I VA-utredningsområden kan det finnas ett behov av en förändrad lösning för vattenförsörjning eller omhändertagande av spillvatten. Det är inte klargjort hur VA-försörjningen ska lösas på bästa sätt. Utredning behöver utföras för att visa vilket behov som finns, vilka möjligheter som finns för att förbättra situationen, en bedömning av huruvida Region Gotland har ett ansvar för VA-försörjning i området samt vad som är bästa lösningen givet behov och möjlighet.

Det kan handla om områden som är i förändring vad avser bebyggelsens omfattning eller nyttjandegrad, exempelvis genom att arbete med en ny detaljplan pågår, eller områden där behovet allmänt huvudmannaskap för VA-försörjningen inte är tydligt, men en VA-utbyggnad möjliggör utveckling. Det kan också handla om områden där det finns indikationer på att den enskilda försörjningen inte fungerar men där behovet av VA-utbyggnad inte kan bestämmas utan mer information.

VA-utredningsområde är ett temporärt tillstånd. Då utredningen är utförd bör beslut fattas om att klassa området som VA-utbyggnadsområde, VA-bevakningsområde eller Enskilt VA-område. Även områden som idag har anslutning till allmänt VA via avtalsanslutning (föreningar, samfälligheter, enskilda fastigheter) kan klassas som VA-utredningsområde.

VA-bevakningsområde

VA-bevakningsområden har enskild VA-försörjning som, utifrån den information regionen har, fungerar tillfredsställande idag. Området omfattas inte av planer på exploatering eller utveckling av bebyggelsestrukturen. Vid förändringar inom området, till exempel i form av flera nya bygglov, eller om regionen får ny information som visar att VA-situationen idag inte fungerar tillfredsställande, kan förutsättningarna för att fortsätta försörja området genom enskilda VA-anläggningar försämrats. Området kan behöva klassas om till ett VA-utredningsområde eller direkt till ett VA-utbyggnadsområde. Regionen bör därför till exempel bevaka hur tillkommande bygglov eller förändring i nyttjande av bebyggelsen kan påverka förutsättningarna för VA-försörjningen.

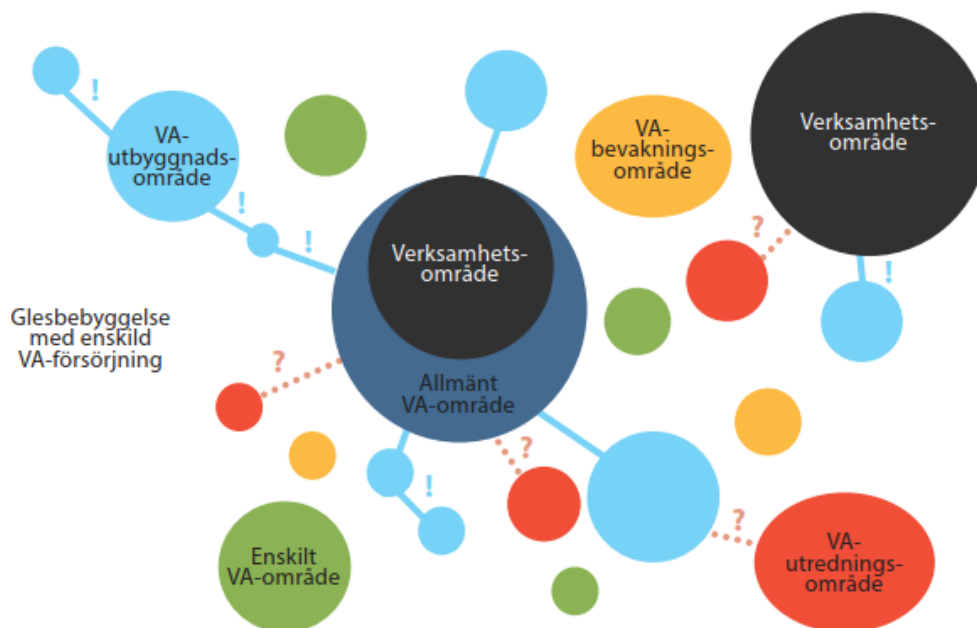
Enskilt VA-område

Enskilt VA-område har enskild VA-försörjning som, utifrån den information regionen har, fungerar tillfredsställande idag. Området har goda förutsättningar att även inom de närmsta decennierna fortsätta försörjas genom enskilda VA-anläggningar.

4.4 Glesbebyggelse med enskild VA-försörjning

Glesbebyggelse med enskild VA-försörjning

All den glesa bebyggelse på Gotland, som inte ligger inom ett VA-planområde och som inte tillhör verksamhetsområde för allmänna vattentjänster eller Allmänt VA-område har enskild VA-försörjning. Bebyggelsen klassas som Glesbebyggelse med enskild VA-försörjning. Hanteringen av VA-försörjningen i denna områdesklass hanteras i den delen av VA-plan för Region Gotland 2018 som kallas Plan för enskild VA-försörjning. Fastighetsägare har ansvaret för att det vid denna bebyggelse finns tillgång till tjänligt dricksvatten i tillräcklig mängd och en godkänd hantering av spillvatten.

Figur 3: Schematisk figur över olika VA-planområden samt de klassningar som inte omfattas av VA-utbyggnadsplanen, Allmänt VA-område och Verksamhetsområde. All bebyggelse som inte faller inom någon av dessa områden klassas som Glesbebyggelse med enskild VA-försörjning.

Figur 4: Klassning av VA-planområden grundas på bedömning av behov och möjlighet samt justering utifrån vissa påverkansfaktorer

4.5 Metod för klassning av VA-planområden

Klassning av VA-planområden görs i grunden genom tillämpning av en bedömningsmodell som omfattar behov och möjlighet. Klassningen kan också påverkas av ett antal så kallade påverkansfaktorer, se Figur 4.

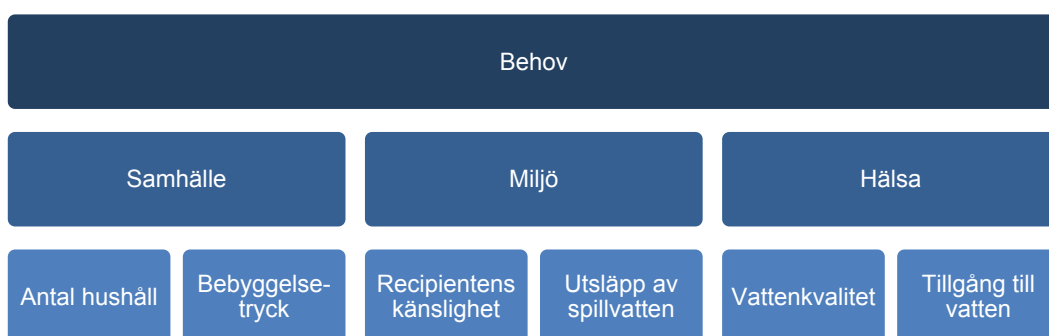
Behov avspeglar hur angeläget det är att ett område får en förbättrad VA-lösning. Förutsättningarna för tillgång till tjänligt dricksvatten i tillräcklig mängd och möjlighet att ordna en godkänd avloppsanläggning bedöms liksom storleken på området och planerad bebyggelseutveckling. Modellen som används för bedömning av behov beskrivs i kapitel 4.5.1.

Möjlighet avspeglar hur kostsamt det är att ansluta ett område till allmän VA-försörjning genom överföringsledningar till den befintliga allmänna VA-anläggningen. Exempelvis bedöms avståndet till befintligt verksamhetsområde och de anläggningstekniska förutsättningarna inom området. Modellen som används för bedömning av behov beskrivs i kapitel 4.5.2.

Påverkansfaktorer utgörs av aspekter som utöver behov och möjlighet har betydelse för såväl klassning av VA-planområden som prioriteringsordning och tidplan för VA-utbyggnad. Det kan till exempel vara områdenas geografiska placering i förhållande till varandra eller verksamhetsområde för allmänna vattentjänster. Ett utredningsområde mellan ett VA-utbyggnadsområde och den allmänna anläggningen kan även det bli ett VA-utbyggnadsområde på grund av sin gynnsamma placering. En annan påverkansfaktor kan vara att en förändring av områdets VA-försörjning kan ändra områdets karaktär (bebyggelseutveckling, utveckling av besöksnäring etc). Beskrivningen av påverkansfaktorer finns i kapitel 4.5.3.

4.5.1 Bedömning av behov

I områden med bristande tillgång till tjänligt dricksvatten i tillräcklig mängd och otillräckliga förutsättningar att ordna en godkänd avloppsanläggning finns ett behov av att förändra VA-lösningen. Ju fler fastigheter som finns inom området desto större är behovet av miljömässiga skäl såväl som hälsomässiga. Områden som kommer att utökas, antingen genom ett stort bygglovstryck eller genom kommunala planer, är viktiga att fånga upp innan problem uppstår. Bedömningen av behov grundas på kriterier avseende samhälle, miljö och hälsa med underkriterier enligt Figur 5.

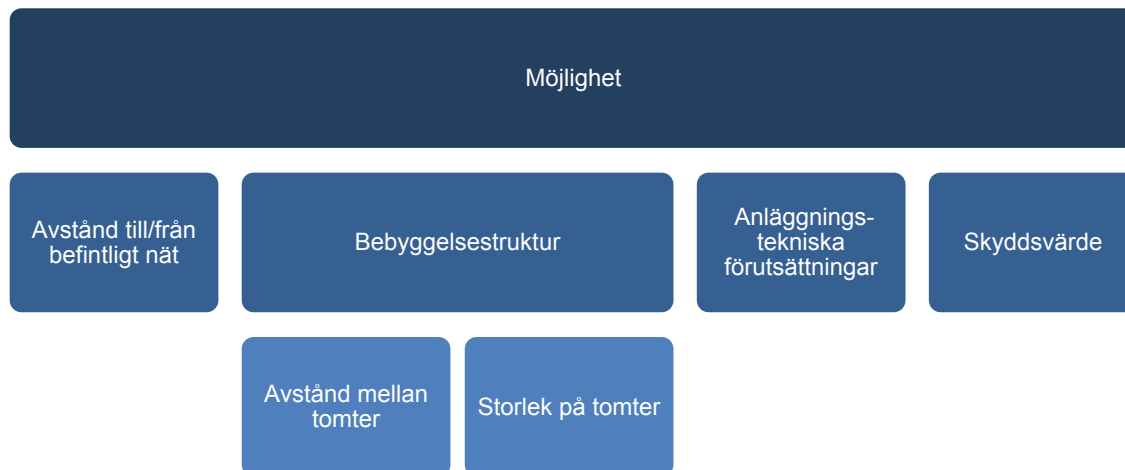
Figur 5: Bedömning av behov grundas på kriterier avseende samhälle, miljö och hälsa med ett par underkriterier.

4.5.2 Bedömning av möjlighet

Bedömningen av möjlighet grundas på de övergripande faktorer som gör en VA-utbyggnad mer eller mindre kostsam. Här bedöms faktorer som är kopplade till VA-utbyggnad genom anslutning till den allmänna VA-anläggningen via överföringsledningar.

När förutsättningarna för VA-utbyggnad är ogynnsamma, och möjligheten därför är låg, krävs dyrare tekniska lösningar vilket kan ge en hög kostnad, speciellt om få abonnenter ska anslutas och täckningsgraden är låg. Bedömningsfaktorerna ska spegla risken för höga kostnader. Låg möjlighet kan också bero på att ledningssträckan mellan VA-planområdet och verksamhetsområdet omfattas av områdesskydd av olika slag som behöver beaktas vid ledningsförläggning.

Syftet med bedömning av möjlighet är inte att ta fram en kostnad för VA-utbyggnad till respektive område. Syftet är att visa var möjligheten för VA-utbyggnad är hög (vanligtvis förknippat med lägre kostnader) och var möjligheten är låg (vilket vanligen innebär högre kostnader för VA-utbyggnad). I de fall möjligheten är låg kan det vara en bättre lösning att förbättra VA-situationen i området på annat sätt än anslutning till den allmänna VA-anläggningen vid överföringsledning. Bedömningen av möjlighet grundas på kriterier avseende avstånd, bebyggelsestruktur (med ett par underkriterier), anläggningstekniska förutsättningar och skyddsvärde enligt Figur 6.

Figur 6: Bedömning av möjlighet grundas på kriterier avseende avstånd, bebyggelsestruktur (med ett par underkriterier), anläggningstekniska förutsättningar och skyddsvärde.

4.5.3 Påverkansfaktorer

Följande påverkansfaktorer har beaktats vid klassning av VA-planområden:

Geografisk placering: VA-planområden som ligger geografiskt nära varandra kan påverka varandras klassning. Om stråk av VA-utbyggnadsområden uppstår kan även VA-utredningsområden i närheten av dessa klassas som VA-utbyggnadsområden. På samma sätt kan Enskilda VA-områden eller VA-bevakningsområden som ligger i närheten av VA-utredningsområden omfattas av den utredning som görs. Syftet är att skapa samordningsvinster och att se lösningarna i ett större perspektiv än för det separata VA-planområden som ska hanteras. VA-planområden i närheten av verksamhetsområde för allmänna vattentjänster kan klassas om VA-utbyggnadsområde på grund av sitt geografiska läge. Områden som ligger långt ifrån andra VA-planområden kan klassas som VA-utredningsområde även om behovet är stort. Syftet är då att undersöka vilken lösning om är den bästa för att skapa en tillfredställande VA-försörjning inom området.

Status i allmänna VA-anläggningen: Inom vissa delar av Gotland finns utmaningar att tillgodose allmänna vattentjänster med de anläggningar som finns idag. Kartläggning av status i den allmänna VA-anläggningen har pågått parallellt med framtagandet av VA-utbyggnadsplanen. Tillgänglig kapacitet i vatten- och avloppsreningsverk presenteras i DUF-planen. Tidplanen för VA-utbyggnad beror på hur snabbt förutsättningar kan skapas för att ansluta områdena till den allmänna VA-anläggningen men klassningen påverkas inte.

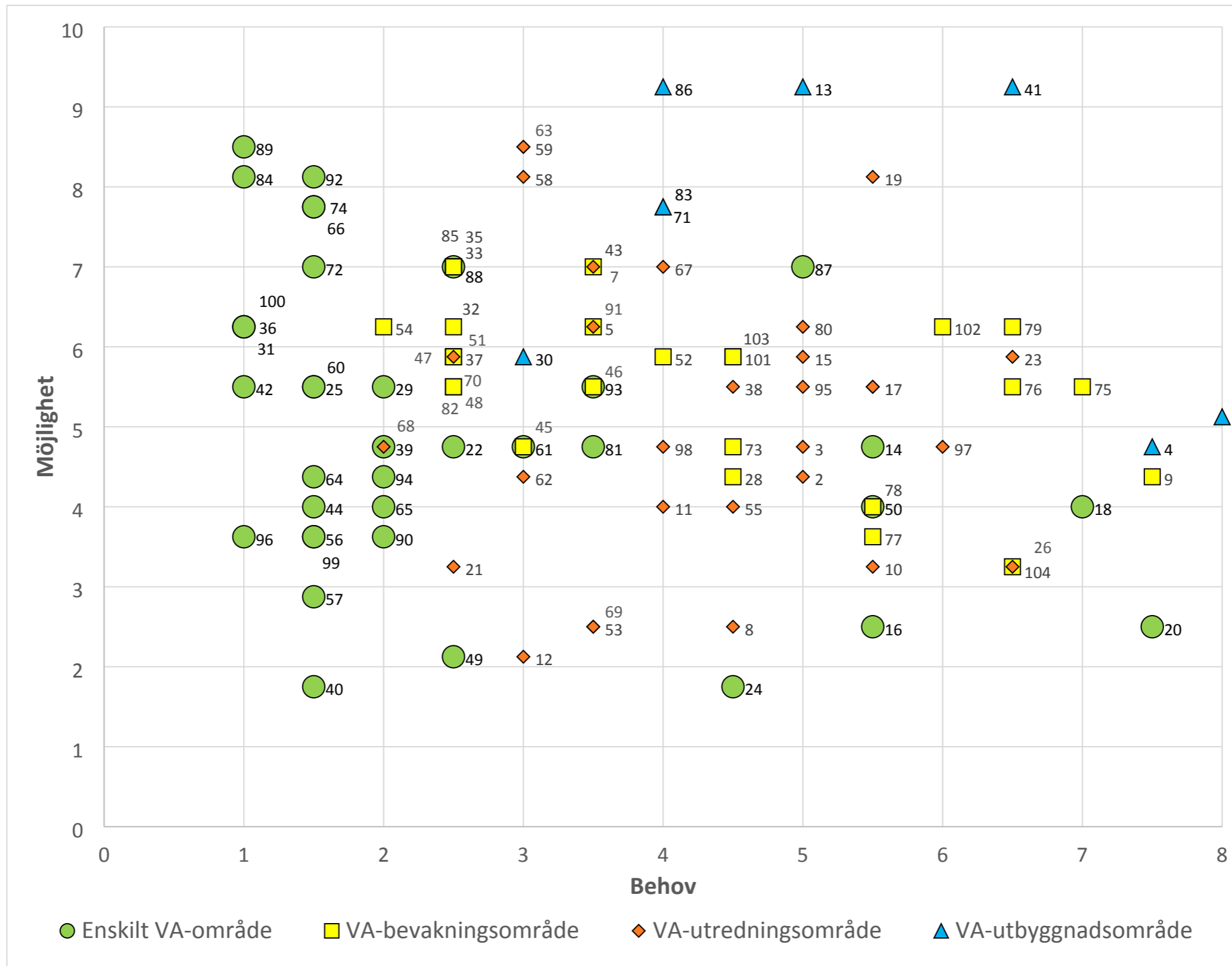
Samhällsutveckling: VA-planområden som utifrån behov och möjlighet klassas som VA-utredningsområde, VA-bevakningsområde eller Enskilt VA-område kan påverkas i klassningen av de möjligheter som en VA-utbyggnad kan medföra för områdets utveckling. I det fall utvecklingen redan är planerad beaktas detta i bedömningen av behov varför påverkansfaktorn inte blir aktuell. Klassningen kan också påverkas med hänsyn till att en VA-utbyggnad eller en ny enskild försörjning som tar ett större grepp kring försörjningen inom området medför att bebyggelsen kan utvecklas i en riktning som inte är önskvärd för området med hänsyn till andra aspekter än VA-försörjningen. Sådana aspekter kan till exempel vara skyddsvärda natur- och kulturvärden, tillgång till samhällsservice etc.

4.6 Resultat av klassning av VA-planområden

De befintliga bebyggelseområden som identifierats som VA-planområden och deras klassning, presenteras i Figur 8. Här visas också Verksamhetsområden för allmänna vattentjänster och områden som utgör Allmänt VA-område. Fördelningen av antal områden mellan de olika typerna av VA-planområden visas i tabell 1. I Figur 7 visas resultatet av bedömning av behov och möjlighet i de 104 VA-planområdena. Vid klassningen har också påverkansfaktorerna beaktats vilket inte syns i figuren.

Tabell 1: Resultat av klassningen av Gotlands 104-planområden

VA-planområde	Antal
VA-utbyggnadsområde	9
VA-utredningsområde	31
VA-bevakningsområde	27
Enskilt VA-område	37

Figur 7: Sammanställning av resultat från bedömningen av behov och möjlighet för Gotlands 104 VA-planområden. Vid klassningen har också påverkansfaktorer beaktats vilket inte syns i figuren.

5 Bedömning av VA-utbyggnad till exploateringsområden med planerad bebyggelse

5.1 Identifiering av exploateringsområden med planerad bebyggelse

I områden som omfattas av planer för exploatering, främst detaljplaner kan det finnas behov av att lösa VA-försörjningen genom att området ingår i verksamhetsområde för allmänna vattentjänster. I vissa områden är det möjligt, och kanske en bättre lösning, att ordna en VA-försörjningen genom en enskild VA-anläggning. De exploateringsområden som kan ha behov av att ingå i verksamhetsområde för allmänna VA-tjänster har identifierats av Region Gotland. Befintliga och pågående detaljplaner, planprogram och fördjupade översiktsplaner (FÖP) har analyserats och de områden där bebyggelseutveckling är mest angelägen ingår i VA-utbyggnadsplanens underlag. Sammanlagt omfattar VA-utbyggnadsplanen 108 planerade områden. Dessa benämns inte VA-planområden utan exploateringsområden med planerad bebyggelse och redovisas i en sammanfattande tabell och karta i figur 8 tillsammans med den bedömning som gjorts av hur angeläget det är att möjliggöra VA-försörjningen i området genom utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen. Bedömningen beskrivs i kapitel 5.2 Utöver de bedömda områdena visas i kartan även vissa exploateringsområden som ligger inom nuvarande verksamhetsområde.

5.2 Metod för bedömning av exploateringsområden med planerad bebyggelse

Områden som omfattas av planer för exploatering, främst detaljplaner, kan inte bedömas på samma sätt som befintliga områden. Idag föreligger ingen risk för människors hälsa eller miljö eftersom bebyggelsen inte finns än. Det faktiska behovet av VA-försörjning uppstår när fastigheterna har blivit bebyggda och ska tas i bruk. Tiden från det att en detaljplan är framtagen till att området är fullt bebyggt är i vissa fall osäker och kan förändras över tid. Det är inte möjligt att idag tidsätta VA-utbyggnad till alla områden som omfattas av detaljplaner som är pågående och inte politiskt beslutade. VA-utbyggnad till dessa områden styr inte prioriteringsordning eller tidplan för åtgärder som beskrivs i VA-utbyggnadsplanen.

Prioriteringen av hur angeläget det är att besluta hur VA-försörjningen ska lösas i exploateringsområdet baseras på två kriterier:

- Antalet fastigheter som planeras inom området
- Prioritering av detaljplanens genomförande eller färdigställande

Möjligheten för VA-utbyggnad har inte bedömts för områden med planerad bebyggelse. Frågan hanteras i samband med detaljplanearbetet och senare vid exploatering av områdena. Områden som omfattas av planer för exploatering och som geografiskt är placerade i närheten av VA-planområden med befintlig bebyggelse beaktas vid utredningar om hur VA-situationen bör lösas långsiktigt i syfte att skapa samordningsvinster. Även vid VA-utbyggnad till områden med befintlig bebyggelse beaktas närliggande områden med planerad bebyggelse.

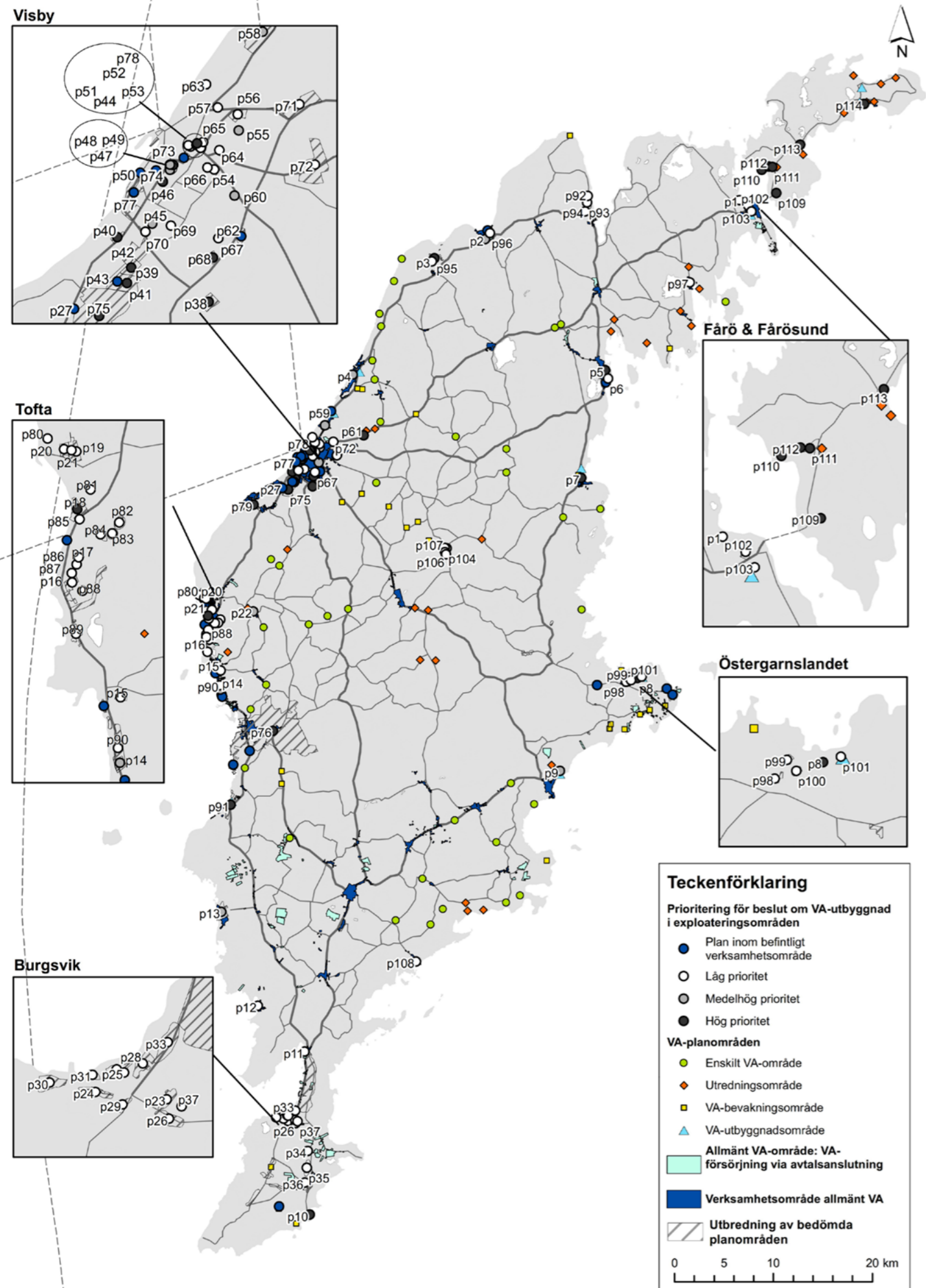
5.3 Resultat av bedömning av exploateringsområden med planerad bebyggelse

Resultatet av bedömningen visar en övergripande prioritering av exploateringsområdena. Områden med hög prioritet kommer att genomföras inom snar framtid eller är av en sådan omfattning att det är viktigt att så snart som möjligt utreda om VA-försörjningen ska lösas om genom allmän eller enskild försörjning samt ta beslut om detta. Områden med låg prioritet behöver också utredas, men angelägenheten för dessa områden är inte lika stor. De bedömda exploateringsområdenas prioritet visas övergripande i tabell 2 och i närmare detalj i tabell 3 och karta i figur 8.

Tabell 2 Prioriteringsklass för exploateringsområden som anger hur angeläget det är att utreda hur VA-försörjningen ska se ut i området.

Prioritet	Antal
Plan inom allmänt verksamhetsområde	8
Låg prioritet	65
Medelhög prioritet	15
Hög prioritet	20

Vilka områden med planer för exploatering som hanteras i VA-utbyggnadsplanen framgår av VA-utbyggnadsplanens åtgärder, se kapitel 6. Övriga områden påverkas av VA-utbyggnad till befintliga områden och hanteras i ordinarie planprocess.

Figur 8. Karta med Gotlands exploateringsområden

Tabell 3: Gotlands exploateringsområden.

Nr.	Namn	Prioritet för att se över VA-lösning	Nr.	Namn	Prioritet för att se över VA-lösning
p1	Bunge Kronhagen 3:61 och 3:57	Låg prioritet	p22	Eskelhem Prästgården 1:30	Medelhög prioritet
p2	Hangvar Ire 1:188 (Vill ha enskilt)	Medelhög prioritet	p23	FÖP Burgsvik område I	Låg prioritet
p3	Stenkyrka Austergårds	Låg prioritet	p24	FÖP Burgsvik område II	Låg prioritet
p4	Väskinde Butter 6:22 (turismområde)	Medelhög prioritet	p25	FÖP Burgsvik område III	Låg prioritet
p5	Othem Österby 1:229 (Cementa, vattenkrävande industri)	Hög prioritet	p26	FÖP Burgsvik område IV	Låg prioritet
p6	Othem Strandridaregården 1 (tidigare kontor)	Låg prioritet	p27	Västerhejde 1:6	Låg prioritet
p7	Gothem Kyrkebinge 1:55 (idag planerat enskilt)	Hög prioritet	p28	FÖP Burgsvik område VI	Låg prioritet
p8	Östergarn Hallvide 1:10 (avvaktar antagande)	Hög prioritet	p29	FÖP Burgsvik område VII verksamhet	Låg prioritet
p9	Ardre Kaupungs 1:55 och 6:1	Medelhög prioritet	p30	FÖP Burgsvik område VIII camping	Låg prioritet
p10	Hamra Storms 2:4 (enskilt men önskar kommunalt)	Hög prioritet	p31	FÖP Burgsvik område IX verksamhet	Låg prioritet
p11	Fide Anderse 1:10 m.fl. (turismområde)	Låg prioritet	p32	FÖP Burgsvik område XI	Låg prioritet
p12	Näs Drakarve 1:129 (turismområde)	Låg prioritet	p33	FÖP Burgsvik område XII	Låg prioritet
p13	Silte Kvarnåkershamn 2:1	Medelhög prioritet	p34	FÖP Storsudret område 1	Låg prioritet
p14	Sanda Runne 1:26	Medelhög prioritet	p35	FÖP Storsudret område 2	Låg prioritet
p15	Västergarn Ammor 1:42	Låg prioritet	p36	FÖP Storsudret område 3	Plan inom befintligt VO
p16	Tofta Krokståde 1:38	Låg prioritet	p37	FÖP Storsudret komplettering norra	Låg prioritet
p17	Tofta Krokståde 1:51	Låg prioritet	p38	Visby kv Brodösen	Medelhög prioritet
p18	Tofta Sallmunds 4:1 (turismområde och bostäder)	Hög prioritet	p39	Visby kv Ljuset och lyktan	Hög prioritet
p19	Tofta Kroks 2:1	Låg prioritet	p40	Visby Leva 1:9 (verksamheter)	Hög prioritet
p20	Tofta Bjärs 3:11	Låg prioritet	p41	Visby Visborg 1:16 m.fl.	Hög prioritet
p21	Tofta Solbacka 1:1	Låg prioritet	p42	Visborg Strukturplan etapp 2	Hög prioritet

Nr.	Namn	Prioritet för att se över VA-lösning
p43	Visborg Strukturplan (komplettering inom verksamhetsområde)	Hög prioritet
p44	Visby Dohjorten	Plan inom befintligt VO
p45	Visby Ordboken	Medelhög prioritet
p46	Visby Pipdånen 5 och 6	Medelhög prioritet
p47	Visby Järnvägen 5–8	Hög prioritet
p48	Visby Järnvägen 4	Medelhög prioritet
p49	Visby Järnvägen 2,3 m.fl.	Hög prioritet
p50	Visby Asken 2 hotell	Medelhög prioritet
p51	Visby Björnen 1 och 2	Plan inom befintligt VO
p52	Visby Tärnan	Låg prioritet
p53	Visby Trasten 5	Medelhög prioritet
p54	Visby Russet 2	Låg prioritet
p55	Visby Melonen 4	Låg prioritet
p56	Visby telefonen 4 (verksamheter)	Medelhög prioritet
p57	Visby Torslunden Program	Låg prioritet
p58	Visby Bergbetningen	Låg prioritet
p59	Visby Snäckgärdet 1:28 (turismområde)	Medelhög prioritet
p60	Visby Fänriken (vårdbostäder)	Plan inom befintligt VO
p61	Lokrume Nyplings 1:8	Medelhög prioritet
p62	Visby Sotaren (ny verksamhet 75 000 kvm)	Hög prioritet

Nr.	Namn	Prioritet för att se över VA-lösning
p63	Gluggutredning (Visby) område 3	Plan inom befintligt VO
p64	Gluggutredning (Visby) område 6	Låg prioritet
p65	Gluggutredning (Visby) område 9	Låg prioritet
p66	Gluggutredning (Visby) område 11	Låg prioritet
p67	Gluggutredning (Visby) område 15	Låg prioritet
p68	Gluggutredning (Visby) område 16	Låg prioritet
p69	Gluggutredning (Visby) område 17	Hög prioritet
p70	Gluggutredning (Visby) område 25	Låg prioritet
p71	FÖP Visby område 1 (industrimark)	Låg prioritet
p72	FÖP Visby område 2 (kontor/industri)	Låg prioritet
p73	FÖP Visby område 3	Låg prioritet
p74	FÖP Visby område 4 (handel bostäder)	Plan inom befintligt VO
p75	FÖP Visby område 5	Plan inom befintligt VO
p76	Program Klintehamn	Hög prioritet
p77	Program Hamnen-Kopparsvik-Holmen (verksamheter)	Hög prioritet
p78	Program Östercentrum (bostäder centrumändamål)	Plan inom befintligt VO
p79	Program Västerhejdeområdet	Hög prioritet
p80	Program Tofta område 1	Hög prioritet
p81	Program Tofta område 2	Låg prioritet
p82	Program Tofta område 3	Låg prioritet

Nr.	Namn	Prioritet för att se över VA-lösning
p83	Program Tofta område 4	Låg prioritet
p84	Program Tofta område 5	Låg prioritet
p85	Program Tofta område 6	Låg prioritet
p86	Program Tofta område 7	Låg prioritet
p87	Program Tofta område 8	Låg prioritet
p88	Program Västergarnsområdet område 1	Låg prioritet
p89	Program Västergarnsområdet område 2	Låg prioritet
p90	Program Västergarnsområdet område 3	Låg prioritet
p91	Program Eksta Fröjel område 1	Låg prioritet
p92	Program Hall-Hangvar (Kappelshamnsvikens västra sida), område 3	Hög prioritet
p93	Program Hall-Hangvar (Kappelshamnsvikens västra sida), område 4	Låg prioritet
p94	Program Hall-Hangvar (Kappelshamnsvikens västra sida), område 5	Låg prioritet
p95	Program Lickershamn	Låg prioritet
p96	Program Ireviken	Hög prioritet
p97	Program Rute st Valle	Låg prioritet
p98	FÖP Katthammarsvik område I	Låg prioritet
p99	FÖP Katthammarsvik område II	Låg prioritet
p100	FÖP Katthammarsvik område III	Låg prioritet

Nr.	Namn	Prioritet för att se över VA-lösning
p101	FÖP Katthammarsvik område IV	Låg prioritet
p102	FÖP Fårösund område 1	Låg prioritet
p103	FÖP Fårösund område 2	Låg prioritet
p104	FÖP Dalhem område A	Låg prioritet
p105	FÖP Dalhem område B	Låg prioritet
p106	FÖP Dalhem område C	Låg prioritet
p107	FÖP Dalhem område D	Låg prioritet
p108	FÖP Ronehamn område A & B	Låg prioritet
p109	FÖP Fårö, område 1	Hög prioritet
p110	Planprogram Fårö (FÖP Fårö, område 10)	Hög prioritet
p111	FÖP Fårö område 2	Hög prioritet
p112	Program Fårö Dämba 1:45 Klintsbrovik	Hög prioritet
p113	Kyrkviken (LIS-område, del av FÖP Fårö)	Hög prioritet
p114	Planprogram, del av Sudersandsområdet (del av FÖP Fårö)	Hög prioritet

6 Åtgärder för VA- utbyggnad i linje med strategierna

Vision och strategi för Gotlands VA-försörjning 2030 presenterar ett önskat läge för VA-försörjning på Gotland år 2030, med strategier och riktlinjer som ska leda arbetet med dagvatten, liksom dricksvatten och spillvatten. För att utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen på Gotland ska ske i linje med strategierna och riktlinjerna och bidra till att visionen uppnås behöver åtgärder utföras.

I den del av VA-planen som benämns Plan för enskild VA-försörjning för Region Gotland hanteras åtgärder inom VA-bevakningsområden och Enskilt VA-område. I dessa områden är bebyggelsen relativt tät. VA-försörjningen är enskild och förutses även fortsättningsvis vara det.

Övergripande åtgärder visas i en sammanställning med föreslagen tidplan för genomförande. Tidplanen är uppdelad i intervall och följer en rullande planering där precisionen avseende tidplan ökar ju närmare i tiden åtgärden planeras att påbörjas. För åtgärder där en relevant uppskattning av projektkostnad är möjlig visas detta i sammanställningen.

Innevarande år och nästkommande år visar åtgärder som behöver vara synkroniserade med budgeten för berörda förvaltningar i Region Gotland. Därefter följer tidsintervaller om 5 år samt genomförande på längre sikt än 12 år. För vissa av åtgärderna kan den planerade perioden för påbörjan av projekt vara än mer osäker än föreslagna tidsintervall. Dessa åtgärder markeras då över flera intervall. Åtgärdsbehov som eventuellt inte kommer att vara relevanta, beroende på resultatet av åtgärder som sker tidigare, markeras med raster.

Åtgärder som handlar om att ansluta VA-utbyggnadsområden till den allmänna VA-anläggningen förutsätter att det finns kapacitet att ansluta fler abonnenter. Där åtgärder krävs för att förbättra den allmänna VA-anläggningen innan fler anslutningar är möjliga föreslås VA-utbyggnad ske först efter åtgärder har vidtagits i vattentäkter, vattenverk och/eller avloppsreningsanläggningar.

VA-utbyggnad till områden med kommande detaljplaner, där allmän VA-försörjning bedöms bli aktuellt, är i grunden lägre prioriterat än att säkerställa VA-försörjning i befintlig bebyggelse. Det är fördelaktigt både utifrån ett ekonomiskt och tekniskt perspektiv att samordna VA-utbyggnad inom ett geografiskt område. På flera platser föreslås därför att VA-utbyggnad i detaljplaneområden sker parallellt med utbyggnad till VA-planområden. I vilken ordning de specifika områdena i ett VA-utbyggnadsstråk ansluts till allmän VA-försörjning påverkas av ledningstekniska förutsättningar och av hur angeläget en anslutning är.

Om ytterligare områden ska anslutas den allmänna VA-anläggningen kan det påverka beslut om hur vattentäkter, vattenverk, ledningsnät och avloppsreningsverk ska utvecklas. Av denna anledning prioriteras klargörande kring VA-utredningsområden som ligger i anslutning till VA-anläggningar där beslut behöver fattas om hur den allmänna VA-anläggningen ska utvecklas. Ju mer angeläget ett beslut är, och ju större påverkan ytterligare anslutningar kan ha för beslutet, desto tidigare behöver åtgärd göras för att klargöra om VA-utredningsområdet ska anslutas till den allmänna VA-anläggningen eller även fortsättningsvis utvecklas med enskild VA-försörjning.

Vid den årliga översynen och aktualitetsförklaringen av VA-planen och dess delplaner beslutas vilka åtgärder som ska flyttas mellan de olika tidsintervallen. Den viktigaste förflyttningen omfattar de åtgärder som förs in i planeringen för då innevarande år samt efterföljande år eftersom det har en direkt koppling till budgetplaneringen och därmed även genomförandet. En schematisk bild av den löpande tidsplaneringen av åtgärderna visas i figur 9.

Tidsintervall för uppstart av projekt				
År 1	2018-2020	2021-2024	2025-2029	2030-
	Åtgärd A	Åtgärd B	Åtgärd D	Åtgärd E
		Åtgärd C		
År 2	2019-2021	2022-2025	2026-2030	2031-
	Åtgärd A	Åtgärd C	Åtgärd D	Åtgärd F
	Åtgärd B		Åtgärd E	
År 3	2020-2022	2023-2026	2027-2031	2032-
	Åtgärd B	Åtgärd C	Åtgärd E	Åtgärd F
		Åtgärd D		

Figur 9: Schematisk bild av löpande arbete med åtgärder i VA-planering år 1,2 och 3

En övergripande beskrivning av hur VA-utbyggnadsplanens åtgärder bedöms bidra till en utveckling av VA-försörjningen i linje med Vision och strategi för Gotlands VA-försörjning 2030 följer tabell 4 för respektive strategi. Under varje strategi finns ett antal riktlinjer som återspeglas i texten i den mån de är tillämpliga.

Tabell 4: Övergripande beskrivning av hur åtgärder i VA-utbyggnadsplan bidrar till en utveckling i linje med Vision och strategi för Gotlands VA-försörjning 2030.

Strategier ur Vision och strategi för Gotlands VA-försörjning 2030		Hur VA-utbyggnadsplanens åtgärder bidrar till utveckling av VA-försörjningen i linje med Vision och strategi för Gotlands VA-försörjning 2030
Strategi 1	Boende och verksamhetsutövare på Gotland ska veta var VA-försörjningen ska vara enskild och var den ska vara allmän	Tydliggörande av i vilken form VA-försörjningen ska utvecklas i områden som idag har enskild VA-försörjning är fokus i VA-utbyggnadsplanens alla åtgärder. Det hjälper såväl Region Gotland som den enskilde fastighetsägaren att förstå vilka förväntningar som är rimliga och var ansvaret ligger för att utveckla VA-försörjningen.
Strategi 2	Gotland ska ha en robust försörjning av dricksvatten	Klargörande av hur VA-försörjningen ska utvecklas i områden som idag har enskild VA-försörjning visar var Region Gotland har ett ansvar att säkerställa en robust försörjning av dricksvatten och var detta ansvar även fortsatt ligger på den enskilde fastighetsägaren.
Strategi 3	Region Gotland, boende och verksamhetsutövare på Gotland ska ta hänsyn till klimatet och vårda recipienterna	Åtgärderna i VA-utbyggnadsplanen beaktar inte hanteringen av dagvatten i områden med enskild VA-försörjning. Vid anslutning av nya områden till den allmänna VA-anläggningen görs en utredning om även dagvattenhanteringen ska omfattas av den allmänna VA-anläggningen.
Strategi 4	Region Gotland, boende, besökare och verksamhetsutövare ska värna om Gotlands vattenresurser.	Vid utredning av hur VA-försörjningen ska lösas i områden där det kan finnas behov av en utveckling beaktas både anslutning till den allmänna VA-anläggningen och utveckling genom en annan form av enskild VA-anläggning, till exempel gemensamhetsanläggning. Oavsett i vilken form VA-försörjningen ska utvecklas är kretsloppsanpassning och den naturliga vattenbalanser frågor som ska belysas.
Strategi 5	Region Gotland ska fatta långsiktigt ekonomiskt hållbara beslut avseende dricksvatten, spillvatten och dagvatten.	En stor del av åtgärderna handlar om att göra utredningar för att skapa ett välgrundat beslutsunderlag om vad som är den mest lämpliga utvecklingen av VA-försörjningen i områden som idag har enskild VA-försörjning. Det handlar här om att beakta VA-kollektivets ekonomiska intresse och ansvar, den enskildes behov liksom naturens förutsättningar.
Strategi 6	Region Gotland ska ha god kommunikation om dricksvatten, spillvatten och dagvatten.	VA-utbyggnadsplanens indelning i olika typer av VA-planområden och fortsatt arbete för att klargöra förutsättningarna i de områden som benämns VA-utredningsområden är en grundförutsättning för att kunna ha en tydlig och sammanhållen kommunikation både intern och externt. Det skapar en tydlighet i vilka förväntningar den enskilde fastighetsägaren kan ha på sin VA-försörjning.

6.1 Uppskattad kostnad och resursbehov

Nedan i tabell 5 visas uppskattade kostnader för genomförandet av de åtgärder som anges i VA-utbyggnadsplan för Region Gotland 2018 fördelat på respektive tidsperiod. Löpande kostnader anges per år. I tabellen visas också en uppskattning av antal tjänster som behövs inom Region Gotland för att genomföra åtgärderna. Sannolikt finns en del av dessa tjänster redan idag medan vissa tjänster behöver tillkomma.

I detta skedet av VA-planeringen har inga fördjupningar varit möjliga för att mer än uppskattningsvis ange kostnader och resursbehov. I varje års budgetplanering förs åtgärder in i verksamhetsplaneringen. Inför detta görs en mer detaljerad bedömning av kostnad och resursbehov baserad på bästa tillgängliga fakta. Ju längre fram i tiden åtgärderna planeras, desto större är osäkerheten i bedömningen. Åtgärder som påverkas av tidigare åtgärder är också behäftade med stor osäkerhet.

Tabell 5: Uppskattade kostnader för genomförande av de åtgärder som anges i VA-utbyggnadsplan för Region Gotland 2018 fördelade på respektive tidsperiod.

VA-utbyggnadsplan (ej reviderad)	Prel. utfall 2018- 2020	2021- 2022	2023- 2024	2025- 2029	2030-	Löpande
Uppskattad kostnad (tkr) för åtgärder under perioden (exkl åtgärder som samlas i VA-planens huvuddokument, exkl pågående projekt)	850	23175	23175	32050	0	
Uppskattad löpande kostnad (tkr) per år						150
Tjänster region Gotland/år (exkl pågående projekt)	5	8	8	6	0	0,2

Uppdateringsmånad: 2022-02		VA-utbyggnadsplan: Åtgärder	Tidplan				
			<div style="text-align: center;"> Planerat ej påbörjat Påbörjat följer plan Påbörjat följer ej plan Ej påbörjat, försenat Klart </div>				
Löp-nummer	(Åtgärder som eventuellt inte behöver utföras markeras med kursiv stil och och texten "Utred behov")		2021-2022	2023-2024	2025-2029	2030-	Löpande
VUP 1	Utbyggnad av allmänna vattentjänster till följande VA-planområden på Fårö: 4. Suderhagen/Ekeviken, 6. Sudersand 2. Utredning av VA-försörjningen på Fårö område 1-8 & 10-12 kan medföra VA-utbyggnad i ett större stråk än område 4 och 6.						
VUP 2	Utbyggnad av allmänna vattentjänster till VA-planområde 13. Fårösund samt områden för planerad exploatering: p1. Bunge Kronhagen 3:61 och 3:57, p102. FÖP Fårösund, område 1 och p103. FÖP Fårösund område 2.						
VUP 3	Utbyggnad av allmänna vattentjänster till VA-planområde 30. Väskinde Butter.						
VUP 4	Utbyggnad av allmänna vattentjänster till VA-planområde 34. Visby Snäckgården samt områden för planerad exploatering: p58. Visby Bergbetningen.						
VUP 5	Utbyggnad av allmänna vattentjänster till VA-planområde 41 Åminne samt område för planerad exploatering p7. Gothem Kyrkbinge 1:55, Åminne camping.						
VUP 6	Utbyggnad av allmänna vattentjänster till VA-planområde 71. Katthammarsvik östra samt områden för planerad exploatering p8. Östergarn Hallvide 1:10 och p101. FÖP Katthammarsvik område IV						
VUP 7	Utbyggnad av allmänna vattentjänster till VA-planområde 83. Ljugarn samt område för planerad exploatering p9. Ardre Kaupungs 1:55 och 6:1.						
VUP 8	Utbyggnad av allmänna vattentjänster till VA-planområde 86. Sandhamn samt område för planerad exploatering p91. Planprogram Eksta-Fröjelkusten område 1.						
VUP 9	Beslut om verksamhetsområde för respektive VA-utbyggnadsområde.						
VUP 10	Samlad utredning av hur VA-försörjningen på Fårö ska tillgodoses och utvecklas. Närliggande VA-planområden 4 och 6 är VA-utbyggnadsområden vilket beaktas vid utredningen. Omfattar VA-planområdena 1. Bohakasandet, 2. Skär, 3. Fifang, 5. Sudersand 1, 7. Vinor, 8. Stora Gasmora, 10. Mölnor, 11. Verkegard och 12. Ödehoburga.						
VUP 11	Samlad utredning av hur VA-försörjningen mellan Fårösund och Slite ska tillgodoses och utvecklas. Omfattar VA-planområdena (15. Rute Risungs, 17. Rute Alvans, 19. Hellvi Malms, 23. Hellvi Vivlings, 26. Lärbo Skärsudden och 27. Hide samt område för planerad exploatering p97. Planprogram Rute stora Valle.						
VUP 12	Samlad utredning av hur VA-försörjningen öster om Visby ska tillgodoses och utvecklas. Omfattar VA-planområdena 37. Bro Tors, 38. Lokrume Stora Hammars samt område för planerad exploatering p61. Lokrume Nyplings 1:8.						

VA-utbyggnadsplan: Åtgärder		Tidplan			Planerat ej påbörjat	
					Påbörjat följer plan	
Löpnummer		(Åtgärder som eventuellt inte behöver utföras markeras med kursiv stil och och texten "Utred behov")		Påbörjat följer ej plan		
				Ej påbörjat, försenat		
		Klart				
		2021-2022	2023-2024	2025-2029	2030-	Löpande
VUP	13	Utredning av hur VA-försörjningen i VA-planområde 53. Hörsne ska tillgodoses och utvecklas.				
VUP	14	Utredning av hur VA-försörjningen i VA-planområde 55. Stenkumla Bertels ska tillgodoses och utvecklas.				
VUP	15	Samlad utredning av hur VA-försörjningen sydost om Roma ska tillgodoses och utvecklas. Omfattar VA-planområdena 58. Halla Broe, 62. Halla Hallegårde, 68. Vänge Nickarve och 69. Vänge Hågvalds				
VUP	16	Samlad utredning av hur VA-försörjningen öster om Tofta ska tillgodoses och utvecklas. Omfattar VA-planområdena (59. Eskelhem Bringsarve, 63. Eskelhem Prästgården & 67. Västergarn lilla Mafrids samt områden för planerad exploatering p22. Eskelhem Prästgården 1:30. Utmed kusten vid Tofta finns ett stort antal ytterligare planområden, p14-p21 och p80-p90, som också behöver beaktas vid utredning i området (namn på dessa planer framgår av figur 8)				
VUP	17	Utredning av hur VA-försörjningen i VA-planområde 80. Ardre Kaupungs ska tillgodoses och utvecklas. Eventuellt kan område för planerad exploatering (p9) inkluderas i samma utredning.				
VUP	18	Samlad utredning av hur VA-försörjningen vid Hörte ska tillgodoses och utvecklas. Omfattar VA-planområdena 95. Burs Bondarve, 97. När Hemmor samt 98. Krakstädar				
Nya uppdrag 2018 o 2019						
VUP	19	Hideviken utbyggnad VA, Enligt beslut länsstyrelsen klart 2028				
VUP	20	Stånga Strömme, VO utbyggnad avlopp				
Nya uppdrag 2020						
VUP	21	Utökning av VO för Öja Olovs m fl enligt beslut från Länsstyrelse (senast 2023)				

